

 Molenpolder fase 1 - Oude Tonge

 Quick scan Flora- en faunawet

Datum 21 september 2015

Projectgegevens

Quick scan Flora- en faunawet
Molenpolder fase 1 - Oude Tonge, gemeente Goeree-Overflakkee

Opdrachtgever Kroon & De Koning B.V.
Contactpersoon ing. J.F. (John) de Jong

Werknummer 893.303.90

Datum 21 september 2015

Adviseur

KuiperCompagnons

Projectverantwoordelijke: ing. R. (Rick) Wegener

Behandeld door: ir. M.R. (Maarten) van Vuurde

Telefoonnummer: 010 - 433 0099

File: j:\893\303\90\3 projectresultaat\natuur\ro-bp-89330390-quick scan ffw-20150921.docm

Inhoudsopgave	blz.
1 Inleiding.....	1
2 Wet- en regelgeving	2
3 Toetsing	4
4 Resultaten	5
5 Conclusie	7

1 Inleiding

In de Molenpolder in Oude-Tonge is woningbouw voorzien. Ten behoeve van deze ontwikkeling wordt een wijzigingsplan opgesteld. Ten behoeve van dit plan dient de voorgenomen ontwikkeling te worden getoetst aan de Flora- en faunawet. Voorliggende notitie geeft een beschrijving van deze toetsing.

De locatie ligt binnen de bebouwde kom van Oude-Tonge. Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit open agrarische gronden, voornamelijk hoog grasland. In het plangebied zijn enkele smalle watergangen aanwezig, afgestemd op het agrarisch gebruik van de gronden. De watergangen liggen voornamelijk langs de randen van het plangebied. In de noordwesthoek van het plangebied zijn kleinschalige agrarische gronden aanwezig in de vorm van dierenweides. Hier zijn enkele bosschages aanwezig. Langs de randen van het plangebied (erbuiten) staan enkele (meest vrij jonge/lage) bomen.

2 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (hierna: Ffw) beschermt alle in het wild levende zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën. Van deze soortgroepen zijn alleen huismuis, bruine en zwarte rat niet beschermd. Van de vissen, ongewervelde dieren (zoals vlinders, libellen en sprinkhanen) en planten zijn alleen de in de wet genoemde soorten beschermd.

De Ffw gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat alleen onder bepaalde (zeer stringente) voorwaarden een inbreuk mag worden gemaakt op de bescherming van soorten en hun leefomgeving. Daarnaast beschermt de wet niet alleen soorten in het algemeen, maar ook individuen van soorten.

Voor ruimtelijke ingrepen die gevolgen hebben voor een beschermde soort en/of zijn leefgebied moet een ontheffing op grond van de Ffw worden aangevraagd. Voor een aantal soorten geldt daarenboven het beschermingsregime van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Voor werkzaamheden die uit een bestemmingsplan voortvloeien dient voor de start van die werkzaamheden ontheffing te worden aangevraagd indien beschermde soorten voorkomen. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan dient duidelijk te zijn of en in hoeverre een ontheffing kan worden verkregen.

De wettelijk beschermde soorten zijn ingedeeld in de volgende vier categorieën.

1. Meer algemene soorten (tabel 1 Ffw): voor deze soorten is een algemene vrijstellingsregeling van kracht in geval van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.
2. Andere, niet algemeen voorkomende soorten (tabel 2 Ffw), met uitzondering van beschermde inheemse vogels: ontheffing is alleen mogelijk indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Er is echter geen ontheffing nodig indien gewerkt wordt volgens een gedragscode. Deze code dient door een sector of ondernemer zelf opgesteld te worden en dient vervolgens goedgekeurd te zijn door het verantwoordelijke ministerie.
3. Strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffw): voor deze soorten dient in geval van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling ontheffing te worden aangevraagd van de Ffw. Ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief is en geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor soorten in tabel 3 die ook op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (HR) voorkomen, wordt ontheffing echter alleen nog maar verleend indien er daarnaast sprake is van een van de volgende belangen:
 - b. de bescherming van flora en fauna;
 - d. de volksgezondheid of openbare veiligheid;
 - e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.Dit is het gevolg van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRS) in januari 2009¹.
4. Beschermde inheemse vogels: deze vallen onder de Europese Vogelrichtlijn (VR). Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en dwingende redenen van groot openbaar belang zijn

¹ Zie ABRS 21 januari 2009, zaak nr. 200802863/1

volgens rechtspraak van de ABRS geen reden om ontheffing te verlenen². Ontheffing is uitsluitend toegestaan op basis van de ontheffingsgronden die in de VR zijn genoemd. Overigens is het, indien geen ontheffing nodig is, volgens de huidige interpretatie van de wet wel verplicht rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Voor sommige vogelsoorten met vaste verblijfplaatsen geldt dat deze vaste verblijfplaatsen en het essentiële leefgebied jaarrond beschermd zijn.

Indien voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van soorten van tabel 2 Ffw en/of tabel 3 Ffw niet (kunnen) worden ontzien, geldt dat het niet nodig is ontheffing aan te vragen als:

- de functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen gegarandeerd wordt (het beschadigen en vernielen wordt voorkomen door maatregelen of er zijn voldoende alternatieven), en:
- de voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen binnen of buiten het plangebied niet verstoord worden.

Hetzelfde geldt voor de bestaande voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels, met als extra toets dat aangetoond moet worden dat verstoring niet van wezenlijke invloed is op de populatie.

Overigens geldt voor alle in het wild levende planten- en diersoorten de zogenaamde zorgplicht (ook bekend als de algemene zorgplicht uit artikel 2 Ffw). Dit houdt in dat 'voldoende zorg' in acht moet worden genomen voor alle planten en dieren en hun leefomgeving. Concreet betekent dit dat bij ruimtelijke ontwikkeling gezorgd moet worden dat dieren niet gedood worden en dat planten verplant worden. Ook dient gelet te worden op bijvoorbeeld de voortplantingsperiode van amfibieën en de zoogperiode van zoogdieren.

² Zie ABRS 13 mei 2009, zaak nr. 200802624/1

3 Toetsing

De Toets Ffw start met een globaal onderzoek (*quick scan*), waarin gekeken wordt of er een reële kans is op het al dan niet voorkomen van beschermde soorten in of net buiten het plangebied. Indien blijkt dat die kans aanwezig is, zal een uitgebreid veldonderzoek moeten plaatshebben op het moment dat er kans is op (negatieve) effecten op de mogelijk aanwezige beschermde soorten als gevolg van werkzaamheden die voortvloeien uit het plan. Als daarbij wordt aangetoond dat inderdaad beschermde soorten aanwezig zijn, zal een effectenstudie moeten worden gedaan. Indien daaruit blijkt dat er handelingen gaan plaatshebben die nadelige gevolgen hebben voor de aanwezige beschermde soorten, is mogelijk een aanvraag/ontheffing ex artikel 75 van de Ffw aan de orde. Daarbij moet in beeld worden gebracht hoe de voorgenomen werkzaamheden zodanig worden aangepast dat dergelijke gevolgen niet of in mindere mate zullen optreden.

Ten behoeve van de *quick scan* naar het voorkomen van beschermde soorten is door KuiperCompagnons een bureauonderzoek uitgevoerd op 21 september 2015. Aan de hand van verspreidingsgegevens uit databanken op internet en uit inventarisatieatlassen en habitateisen van beschermde flora en fauna, in combinatie met terreinkenmerken en de ligging van het plangebied in zijn omgeving, is een inschatting (*expert judgement*) gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten. In hoofdstuk 4 van deze rapportage staan de resultaten van de *quick scan* weergegeven.

4 Resultaten

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied komen naar verwachting alleen algemene soorten grondgebonden zoogdieren voor (tabel 1 Ffw). Het kan gaan om soorten zoals huisspitsmuis (*Crocidura russula*), mol (*Talpa europea*), haas (*Lepus europeus*), egel (*Erinaceus europeus*) en veldmuis (*Microtus arvalis*). Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de Ffw bij ruimtelijke ontwikkeling. In de omgeving van het plangebied komen de strikt beschermde noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*; tabel 3 Ffw / Bijlage IV van de HR) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*; tabel 3 Ffw) voor. Het plangebied is echter te droog voor deze soorten en derhalve niet geschikt. De aanwezige slootjes zijn smal, met steile onnatuurlijke oevers. Het voorkomen van juridisch zwaarder beschermde soorten wordt dan ook niet verwacht in het plangebied.

Vleermuizen

De kans bestaat dat in het plangebied vleermuizen voorkomen. Alle Nederlandse vleermuizen zijn strikt beschermd middels tabel 3 van de Ffw en Bijlage IV van de HR. Mogelijk is het plangebied onderdeel van een jachtgebied van vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en/of laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Foerageergebied is beschermd als het van significant belang is. Het geldt als significant belangrijk indien bij aantasting de functionaliteit van een verblijfplaats (in de omgeving) in het geding komt. Het plangebied omvat alleen open, merendeels onbeschut en droog agrarisch land met enkele smalle slootjes. Het terrein zal dan ook geen essentiële functie voor de genoemde vleermuizen hebben, die over het algemeen jagen in de beschutting van hoog opgaande beplanting. Er liggen in de omgeving bovendien veel andere stukken grasland die als alternatief jachtgebied kunnen fungeren. Door de voorgestane ontwikkeling wordt het terrein naar verwachting overigens niet minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen (er komt meer beschutting door de aanplant van bomen en de aanleg van tuinen). Gezien het ontbreken van bebouwing en hoog opgaande beplanting valt de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en van vliegroutes van vleermuizen in het plangebied in de huidige situatie uit te sluiten.

Vogels

Waarschijnlijk broeden er vogels in en/of nabij het plangebied. Alle vogels zijn strikt beschermd door de Ffw. De huidige interpretatie van de Ffw verplicht rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Buiten het broedseizoen zijn er geen verplichtingen vanuit de Ffw. Vaste rust-, verblijf- en voortplantingsplaatsen van enkele vogelsoorten (bijvoorbeeld sommige roofvogel- en uilennesten, roekenkolonies, ooievaars-, huismus- en gierzwaluwnesten) vormen hierop een uitzondering; deze zijn het hele jaar door beschermd. Gezien het ontbreken van bebouwing en hoog opgaande beplanting zijn in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen te verwachten van vogels waarvan de vaste verblijfplaats jaarrond beschermd is. Mogelijk is het plangebied wel onderdeel van een foerageergebied van soorten als kerkuil (*Tyto alba*) of ransuil (*Asio otus*) die in de omgeving een vaste verblijfplaats zouden kunnen hebben, maar het plangebied is naar verwachting hooguit van marginaal belang gezien de grootschalige openheid / het ontbreken van bomen. Er is bovendien voldoende alternatief foerageer-/jachtgebied in de directe omgeving aanwezig.

Amfibieën

Alle inheemse amfibieën zijn beschermd middels de Ffw. In het plangebied komen mogelijk enkele algemene amfibiesoorten (tabel 1 Ffw) voor, zoals gewone pad (*Bufo bufo*) en/of bruine kikker (*Rana temporaria*). Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Van de strikt beschermde amfibieën komt alleen de rugstreeppad (*Epidalea calamita*; tabel 3 Ffw / Bijlage IV van de HR) voor op Goeree-Overflakkee, maar deze soort is alleen bekend van de duinen op Goeree. Juridisch zwaarder beschermde soorten zijn dan ook niet aanwezig in het plangebied.

Reptielen

Uit verspreidingsgegevens volgt dat het voorkomen van de meeste soorten reptielen in het plangebied valt uit te sluiten. Alleen de zandhagedis (*Lacerta agilis*; tabel 3 Ffw / Bijlage IV van de HR) komt op Goeree-Overflakkee voor, maar uitsluitend in de duinen.

Vissen

Uit verspreidingsgegevens volgt dat het voorkomen van de meeste beschermde vissoorten in het plangebied valt uit te sluiten. Alleen de kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*; tabel 2 Ffw) is in de omgeving van Oude-Tonge waargenomen. Er valt niet geheel uit te sluiten dat deze soort in het plangebied hier voorkomt. De watergangen liggen vrijwel steeds langs de randen van het plangebied en zullen naar verwachting grotendeels in het plan worden opgenomen. Op dit moment is echter nog onduidelijk hoe het definitieve stedenbouwkundige plan eruit komt te zien en wanneer de werkzaamheden zullen plaatsvinden. Indien de bestaande watergangen gedempt of vergraven worden, dient voorafgaand aan de werkzaamheden te worden onderzocht of kleine modderkruiper aanwezig is. Als kleine modderkruiper daadwerkelijk aanwezig blijkt te zijn, kunnen de werkzaamheden zonder ontheffing worden uitgevoerd indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode voor deze soort.

Ongewervelden

Er zijn slechts enkele soorten ongewervelden juridisch zwaar beschermd (tabellen 2 en 3 Ffw / Bijlage IV HR). Deze soorten zijn over het algemeen zeer zeldzaam en gebonden aan zeldzame biotopen en zijn derhalve niet te verwachten in het plangebied. De platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*; tabel 3 Ffw / Bijlage IV HR) vormt hierop een uitzondering. Op basis van verspreidingsgegevens wordt het voorkomen van dit kleine waterslakje echter niet verwacht in het plangebied.

Vaatplanten

Op basis van terreinkenmerken (agrarisch gebied) wordt het voorkomen van beschermde soorten vaatplanten (tabellen 2 en 3 Ffw / Bijlage IV HR) niet verwacht in het plangebied.

5 Conclusie

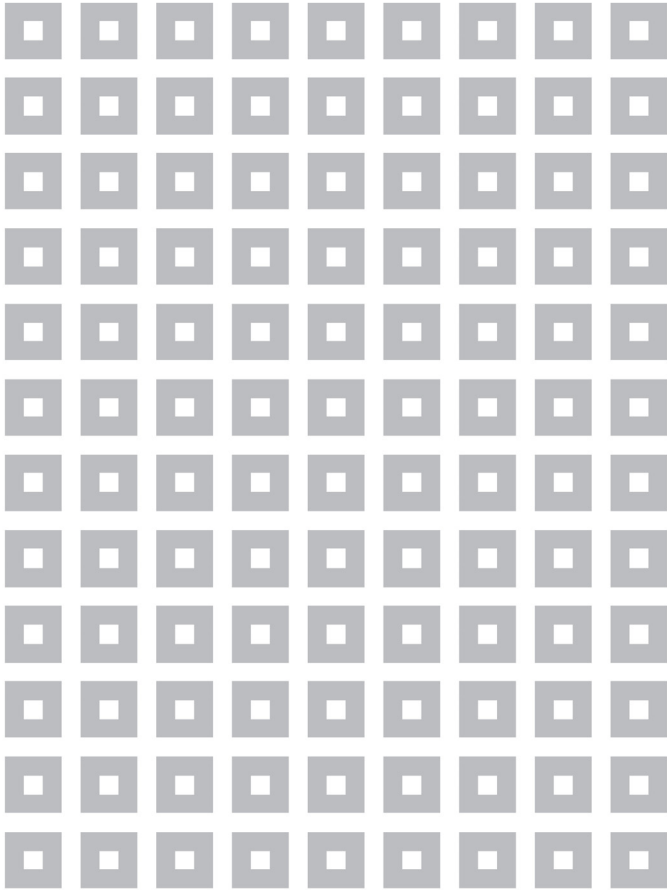
In het plangebied komt naar verwachting een aantal door de Ffw beschermde soorten voor. Het betreft voornamelijk algemene soorten (tabel 1 Ffw). Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Wel is de zorgplicht van toepassing op deze (en alle andere in het wild levende) planten- en diersoorten.

Daarnaast bestaat de kans dat in de watergangen in/langs het plangebied kleine modderkruiper (tabel 2 Ffw) voorkomt. Aanbevolen wordt de bestaande watergangen te handhaven. Indien de bestaande watergangen toch gedempt of vergraven worden, dient voorafgaand aan de werkzaamheden te worden onderzocht of kleine modderkruiper aanwezig is. Als kleine modderkruiper daadwerkelijk aanwezig blijkt te zijn, kunnen de werkzaamheden zonder ontheffing worden uitgevoerd indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode voor deze soort. In dat geval zal overtreding van de Ffw niet plaatsvinden. De Ffw staat de uitvoering van het plan op deze wijze niet in de weg.

Het plangebied is mogelijk onderdeel van jachtgebied van vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en/of laatvlieger (tabel 3 Ffw / Bijlage IV HR). Het terrein vormt echter geen essentieel onderdeel van het leefgebied van vleermuizen, terwijl er in de omgeving veel andere stukken grasland liggen die als alternatief jachtgebied kunnen fungeren. Vaste voortplantings-, rust- en verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen zijn niet aanwezig in het plangebied. Door de voorgestane ontwikkeling wordt het terrein naar verwachting bovendien niet minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Mogelijk hebben de (bouw)werkzaamheden ten behoeve van de ontwikkeling een versturende invloed op het foerageren van de dieren (door de aanwezigheid van verlichting gedurende de avond/nacht). Dit is echter een tijdelijk effect, terwijl er voldoende geschikt(er) habitat in de directe omgeving aanwezig is, waardoor eventuele negatieve effecten marginaal zullen zijn. Dat neemt niet weg dat eventuele effecten moeten worden geminimaliseerd door (tijdelijke en permanente) verlichting zo te plaatsen, te richten of af te schermen dat er voldoende duisternis is voor de vleermuizen (de uitstraling van het licht naar de omgeving dient te worden geminimaliseerd). Voorts wordt aanbevolen de nieuwe bebouwing geschikt te maken voor de vestiging van vleermuizen.

Ten slotte komen ter plaatse van het plangebied mogelijk vogels tot broeden. Voor alle inheemse vogelsoorten (dus ook die soorten die geen jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen hebben) geldt dat ze zijn beschermd door de Ffw en dat rekening dient te worden gehouden met het broedseizoen. Er mag derhalve niet met versturende werkzaamheden worden begonnen in het broedseizoen, dat ongeveer van maart tot en met half juli loopt (soortspecifiek), tenzij door een deskundige is vastgesteld dat op dat moment ter plaatse van de werkzaamheden geen vogels broeden. Jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het plangebied vormt naar verwachting ook geen essentieel onderdeel van een foerageergebied van vogels met een jaarronde vaste verblijfplaats in de omgeving van het plangebied.

Andere verplichtingen zijn niet aan de orde in het kader van de Ffw. De Ffw staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

kuiper@kuiper.nl
www.kuiper.nl

Van Nelle Ontwerfabriek
Van Nelleweg 3042
3044 BC Rotterdam
T 010 433 00 99
F 010 404 56 69

